

I samsvar med 453/2010 og 1272/2008

(Alle henvisninger til EUs regelverk og direktiver er forkortet til bare nummerbetegnelse)

Utgitt 2014-01-31

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/ STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn

GRAFT FR GIPSMØRTEL

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Identifiserte bruksområder

Branntetting

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firma

Polyseam AS

Ravneveien 7

Linnestad Næringsområde

3174 Revetal

02944

Telefon

E-Post

post.no@polyseam.com

Nettområde

<http://www.graft.eu/>

Offisiell norsk oversettelse av forordning 453/2010 foreligger ikke til dags dato. Ifølge melding fra Klima- og forurensningsdirektoratets REACH-hjelp benyttes overskrifter og underoverskrifter fra svensk utgave (markert med *). Endringer gjøres ved første oppdatering etter at offisiell norsk oversettelse foreligger.

1.4. Nødtelefonnummer

I nødfall, kontakt giftinformasjon: 22 59 13 00; Medisinsk nødhjelp: tel 113; brann: 110; Politi: 112

[Ikke akutt giftinformasjon: http://helsenorge.no/HelseogSunnhet/Giftinformasjon/Sider/default.aspx](http://helsenorge.no/HelseogSunnhet/Giftinformasjon/Sider/default.aspx)

SEKSJON 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoff eller blanding

Klassifisering etter 1272/2008

Alvorlig øyeskade (Kategori 1)

Kan forårsake en allergisk hudreaksjon (kategori 1)

Klassifisering etter 1999/45/EG

irriterende, allergifremkallende ved hudkontakt.

2.2. Etikettinformasjon

Etikettinformasjon enligt 1272/2008

Farepiktogrammer

Signalord

Fare

Faresetninger

H317

Kan utløse en allergisk hudreaksjon

H318

Gir alvorlig øyeskade

Sikkerhetssetninger

P261

Unngå innånding av støv

P280

Benytt vernehansker, verneklær og vernebriller eller ansiktsskjerm

P302+P352

VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann

P305+P351+P338

VED KONTAKT MED ØYENNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen

P310

Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege

Etikettinformasjon enligt 1999/45/EG

Se Avsnitt 16.

2.3 Andre farer

Ikke aktuelt.

SEKSJON 3: SAMMENSETNING / OPPLYSNING OM INNHOLDSSTOFFER

Produktet består av en blanding av forskjellige faste stoffer.

3.2. Blandinger

Merk at tabellen viser kjente farer for ingrediensene i ren form. Farene reduseres eller elimineres når de blandes eller spes ut, se Avsnitt 16d.

PORTLAND CEMENT			
CAS-Nr	65997-15-1	Skin Irrit 2, Eye Dam 1, Skin Sens 1B, STOT SE 3 <i>resp</i> ; H315, H318, H317, H335	15 - 20%
EG-nummer	266-043-4	Xi; R37/38 R41 R43	

Forklaringer til ingrediensene og merkingen er angitt i Avsnitt 16e. Offisielle forkortelser er skrevet med normal stil. Med kursiv stil angis spesifikasjoner og/eller kompletteringer som har blitt brukt ved beregning av blandingens klassifisering, se Avsnitt 16b.

Inneholder også komponent(er) som ikke er merkingspliktig(e).

SEKSJON 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Ved innånding

Ved inhalering av store mengder støv, skylt nese, munn og hals med vann. Om symptom oppstår, kontakt lege.

Ved øyekontakt

Ta bort faste partikler.

Skylt øyeblikkelig med temperert vann 15 -20 min. med helt åpne øyne. Søk lege snarest.

Ved hudkontakt

Ta av forurensede klær.

Vask huden med såpe og vann.

Hvis det forekommer symptomer, oppsøk lege.

Ved svelging

Skylt først munnen nøye med mye vann men SVELG IKKE; Drikk minst en halv liter vann og kontakt lege. IKKE breknings.

4.2. Viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket

Informasjon om symptomer er ikke entydige eller mangler for dette produktet.

4.3. Informasjon om umiddelbar legehjelp og spesiell behandling som eventuelt er nødvendig

Symptomatisk behandling.

SEKSJON 5: TILTAK VED BRANNSLUKNING

5.1. Sløkkingsmidler

Alle vanlige sløkkemiddel er egnede.

5.2. Særlige eksponeringsfarer som skyldes selve stoffet eller stoffblandingen

Merk at sløkkervannet kan inneholde giftige eller på annen måte skadelige stoffer.

Ikke brannfarlig.

Produktet er ikke oksiderende.

5.3. Særlig verneutstyr for brannsløkkingsmannskaper

Beskyttende tiltak med hensyn til andre materialer ved brann.

Ved brann, bruk uavhengig pusteapparat.

SEKSJON 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forholdsregler, verneutstyr og nødprosedyrer

Bruk heldekkende vernedrakt ved sanering av større utslipp.

Støvfilter IIB (P2) kan behøves.

Ved utslipp i råvann eller drikkevann, ta umiddelbart kontakt med redningsvesenet, telefon 22 591300.

Unnvik inhalering samt kontakt med hud og øyne.

6.2 Miljømessige forholdsregler

Unngå utslipp til jord, vann eller luft.

Forhindre utslipp til kloakksystemet.

6.3. Metoder for opprydding og rengjøring

Tørrbetong: Bruk saneringsmetoder som vakuumsanering og vakuumuttrekking (industrielle, bærbare enheter utstyrt med svært effektive luftfiltre (EPA og HEPA, EN 1822-1:2009) eller tilsvarende teknikk) som ikke fører til luftbåren spredning. Ikke bruk kompressluft. Alternativt må støvet fjernes ved å vaske området, med våtstøvsuging eller ved å spraye eller sprøyte vann (i form av fin tåke for å unngå at støvet blir luftbåret) og disponer slammet. Dersom dette ikke er mulig, må det disponeres ved å løse det opp i vann (se våtbetong). Dersom det ikke er mulig med våtrensing eller støvsuging, og det bare er mulig med tørrrensing med børste, må du sørge for at arbeiderne bruker egnet vernebekledning og unngår å spre støvet. Unngå innånding av og hudkontakt med betongen. Legg avfall i en container. Må størkne før det disponeres i henhold til beskrivelsen i del 13.

Våtbetong: Fjern våtbetong og legg den i en container. La stoffet tørke og størkne før det disponeres i henhold til beskrivelsen i del 13.

Rester etter sanering er farlig avfall. Kontakt kommunens sanitære tjeneste for detaljer. Vis dette sikkerhetsdatablad.

6.4. Referanse til andre seksjoner

For valg av hansker, se Rubrikk 8.

SEKSJON 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Produktet ska oppbevares slik at risiko for menneskers helse eller miljøet forhindres. Unngå kontakt med mennesker og dyr og slipp ikke produktet i følsom miljø.

Spis, drikk og røyk ikke i rommet der dette produktet håndteres.

7.2. Særlig utforming av lagringsrom eller -beholdere inklusiv uforlidelige materialer

Lagres tørt, ikke over normal romtemperatur.

Oppbevares på et godt ventilert sted.

Mulighet til å skylle øynene skal finnes på arbeidsplassen.

Oppbevares kun i originalforpakning.

7.3 Særlig(e) bruksområde(r)

Ikke aktuelt.

SEKSJON 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

8.1.1 Nasjonale grenseverdier,

STØV, RESPIRABELT

$$\text{Nivågrenseverdi} = 5 \text{ mg/m}^3$$

Andre ingredienser (se avsnitt 3) savner hygieniske grenseverdier.

8.2 Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

For forebygging av yrkesrisiko må ta hensyn til helsefarene (se punkt 2 og 10) med dette produktet i samsvar med EØS-direktiv 89/391 og 98/24 og nasjonal arbeidslovgivning.

Øyebeskyttelse bør anvendes ved risiko for direkte kontakt eller sprut.

Bruk vernehansker av butylgummi, Viton eller fluorgummi, eller konsultere arbeidsmedisinsk ekspert for alternative materiale. Vis dette sikkerhetsdatablad.

Arbeid uten vernehansker bør kun skje ved håndtering av svært små mengder.

Velg mekanisk slitestyrke med hensyn til arbeidsoppgavens type i henhold til merkingen med tilsvarende piktogram med fire sifre som viser motstand mot oppskraping, kutting, opprivning og punktering, der 1 er verst og 4 eller 5 er best.

Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse ved mulig hudkontakt.

Støvfilter Iib (P2) kan behøves.

For begrensning av miljøeksponering, se Avsnitt 12.

SEKSJON 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

a) Utseende	Form: pulver Farge: hvit
b) Lukt	Luktfritt
c) Luktterskel	Ikke aktuelt
d) pH	Ikke aktuelt
e) Smeltepunkt	Ikke aktuelt
f) Kokepunkt/kokeområde	Ikke aktuelt
g) Flammepunkt	Ikke aktuelt
h) Fordampingshastighet	Ikke aktuelt
i) Antennelighet (fast, gass)	Ikke aktuelt
j) Øvre/nedre antendelse- eller eksplosjonsgrense	Ikke aktuelt
k) Damptrykk	Ikke aktuelt
l) Dampdensitet	Ikke aktuelt
m) Relativ tetthet	3 kg/L
n) Løselighet	Vannløselighet Moderat løselig(1-5%)
o) Fordelingskoeffisient: n-oktanol/vann	Ikke aktuelt
p) Selvantenningsstemperatur	Ikke aktuelt
q) Nedbrytingstemperatur	Ikke aktuelt
r) Viskositet	Ikke aktuelt
s) Eksplosjonsegenskaper	Ikke aktuelt
t) Oksidasjonsegenskaper	Ikke aktuelt

9.2 Annen informasjon

Ingen informasjon tilgjengelig

SEKSJON 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Når betongen blandes med vann, størkner den til et stabilt stoff som ikke reagerer under normale forhold.

10.2. Kjemisk stabilitet

Tørrbetong er stabilt dersom det lagres riktig (se del 7) og er kompatibelt med de fleste andre byggematerialer. Det må lagres tørt. Kontakt med inkompatible materialer må unngås. Våtbetong er alkalisk og inkompatibelt med syrer, ammoniumsalter, aluminium og andre ikke-edle metaller. Betong løses opp i flussyre og danner flyktig silikontetrafluorid-gass. Betongen reagerer med vann og danner silikater og kalsiumhydroksid. Silikater i betong reagerer med sterke oksideringsmidler som fluorin, borontrifluorid, klorintrifluorid, mangantrifluorid og oksygendifluorid.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Ingen kjente farlige reaksjoner.

10.4. Forhold som skal unngås

Fuktige lagringsforhold kan føre til dannelse av klumper og forringet kvaliteten på produktet.

10.5 Materialer som skal unngås

Syrer, ammoniumsalter, aluminium eller andre ikke-edle metaller. Ukontrollert bruk av aluminiumpulver i våtbetong må unngås, ettersom det dannes hydrogengass.

10.6 Farlige spaltningsprodukter

Brytes ikke ned til farlige stoffer.

SEKSJON 11: TOKSIKOLOGISK INFORMASJON

11.1. Toksikologisk informasjon

Generel eller uspesifikk toksisitet

Merk at produktet er eller inneholder allergifremkallende stoff(er).

Akutte virkninger

Ikke klasset som akutt giftig stoff.

Giftighet ved gjentatt dose

Stoffet er skadelig ved langvarig eksponering.

Sensibilisering

Eksem (atopisk eller ukjent type) kan forekomme.

Allergifremkallende stoff.

Etsende og irriterende effekter

Stoffet er kraftig irriterende på hud, øyne og slimhinner.

Synergisme og antagonisme

Forsterker allergirisikoen hos andre stoffer.

Virkninger på menneskelig mikroflora

Skadelige effekter på menneskets mikroflora ikke er ekskludert.

SEKSJON 12: MILJØOPPLYSNINGER

12.1. Toksisitet

Produktet er eller inneholder stoffer som er klassifisert som irriterende. Uønskede effekter på dyr, planter og mikroorganismer i nærmiljøet kan ikke utelukkes.

Produktet er eller inneholder allergifremkallende stoffet. Økologiske effekter kan ikke utelukkes.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Informasjon om persistens og nedbrytbarhet savnes, men det er ingen grunn til å tro at produktet ikke er nedbrytbart.

12.3. Bioakkumulasjonspotensial

Informasjon om bioakkumulering savnes, men det er ikke grunn att frykte dette.

12.4. Mobilitet i jord

Indikasjon på bevegelse i naturen er fraværende, men det er ingen grunn til å tro at produktet er miljøskadelige, på grunn av dette.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

Ingen kjemikaliesikkerhetsrapport har blitt utført.

12.6. Andre skadevirkninger

Ikke angitt

SEKSJON 13: FJERNING AV AVFALL

13.1. Egnede metoder for disponering av avfall

Avfallshåndtering for produktet

Størknet stoff er ikke farlig avfall.

Se også Avfallsforskriften (FOR-2004-06-01-930).

Klassifisering i henhold 2006/12

Anbefalt avfallskode: 10 13 12 Fast avfall fra behandling av avgasser som inneholder farlige stoffer.

Anbefalt avfallskode: 17 01 06 Blandinger eller frasorterte fraksjoner av betong, murstein, takstein og keramikk som inneholder farlige stoffer.

Anbefalt avfallskode: 15 01 10 Emballasje som inneholder rester av eller er forurenset av farlige stoffer.

Gjenvinning av produktet

Dette produkt gjenvinnes normalt ikke.

SEKSJON 14: TRANSPORTINFORMASJON

Dette produktet forventes kun å transporteres på vei eller med tog og er derfor kun vurdert ifølge regelverkene ADR/RID. Skulle annen transportmetode bli aktuell, ta kontakt med utgiveren av dette sikkerhetsdatabladet.

14.1. FN-nummer

Ikke farlig gods

14.2. Forsendelsesnavn

Ikke aktuelt

14.3. Klasse

Ikke aktuelt

14.4 Emballasjegruppe

Ikke aktuelt

14.5 Miljøfarer

Ikke aktuelt

14.6. Spesielle forholdsregler for bruker

Ikke aktuelt

14.7. Transport i bulk i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-koden

Ikke aktuelt

SEKSJON 15: OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

15.1. Forskrift/regelverk om stoff eller blanding i forhold til sikkerhet, helse og miljø

Ikke aktuelt.

15.2. Kjemisk sikkerhetsvurdering

Vurdering og kjemikaliesikkerhetsrapport henhold til 1907/2006 Vedlegg I er ennå ikke gjort.

SEKSJON 16: ANDRE OPPLYSNINGER

16a. Informasjon om hvilke endringer som er gjort av den forrige versjonen

Revisjoner av dokumentet

Dette er den første utgave.

16b. Forklaring av forkortelser i sikkerhetsdatabladet

Fulltekst for koder for fareklasse og kategori er nevnt i Avsnitt 3

Skin Irrit 2	Etsende/irriterende for huden (Kategori 2)
Eye Dam 1	Alvorlig øyeskade (Kategori 1)
Skin Sens 1B	Kan forårsake allergisk hudreaksjon (kategori 1B)
STOT SE 3resp	Spesifikk målorgantoksisitet - enkelt eksponering; Kan forårsake irritasjon av luftveiene (Kategori 3)

Detaljert definisjon av farene som nevnt i punkt 2

Eye Dam 1

Hvis et stoff, når det påføres i øyet til et dyr, fremkaller virkninger hos minst ett dyr på hornhinnen, iris eller konjunktiva som ikke forventes å gå tilbake eller som ikke har gått tilbake innen en observasjonstid på normalt sett 21 dager, og/eller følgende positive reaksjoner hos minst 2 av 3 testede dyr: - hornhinneopasitet ≥ 3 og/eller - iritt $> 1,5$ beregnet som gjennomsnittlige verdier etter en bedømmelse ved 24, 48 og 72 timer etter påføring av testmaterialet

Skin Sens 1

Stoffer skal klassifiseres som sensibiliserende (kategori 1) hvis: i) det finnes humane data som viser at stoffet kan forårsake sensibilisering hos et betydelig antall individer, eller ii) det finnes positive resultater fra et relevant dyreforsøk
Konsentrasjonsgrensen 0,1 % for elisitering brukes for de spesielle merkingskravene i 1272/2008 Avdeling 2.8 som er beregnet til å beskytte individer som allerede har blitt sensibilisert

Forklaringer til forkortelser i avsnitt 14

ADR Europeisk avtale vedrørende internasjonal transport av farlig gods på vei

RID Reglementet for internasjonal transport av farlig gods med tog

16c. Kildene til de viktigste data brukt ved utarbeidingen av sikkerhetsdatabladet

Datakilder

Primærdata for beregning av farene har først og fremst blitt hentet fra den offisielle europeiske klassifikasjonslisten, 1272/2008 Vedlegg I, oppdatert til 2013-02-28.

Der slike oppgaver mangler, ble det i andre hånd brukt den dokumentasjonen som ligger til grunn for den offisielle klassifiseringen, f.eks. IUCLID (International Uniform Chemical Information Database). I tredje hånd ble informasjonen fra ansatte internasjonale kjemikalieforetak brukt, og i fjerde fra annen tilgjengelig informasjon, f.eks. fra andre leverandørers sikkerhetsdatablader eller fra ideelle organisasjoner, der en ekspertbedømmelsen har blitt foretatt av kildens troverdighet. Hvis pålitelig informasjon ikke finnes til tross for dette, har farene blitt bedømt av ekspertise på grunnlag av kjente farer fra lignende stoffer, der prinsippene i 1907/2006 og 1272/2008 har blitt fulgt.

Fulltekst for forskrifter som er nevnt i dette sikkerhetsdatabladet

453/2010	Kommisjonsforordning (EU) nr. 453/2010 av 20. mai 2010 om endring av Europaparlaments og rådsforordning (EF) nr. 1907/2009 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensninger av kjemikalier (REACH)
1272/2008	EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006
1999/45/EG	Europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/45/EF av 31. mai 1999 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om klassifisering, emballering og merking av farlige stoffblandinger
89/391	Europaparlaments- og rådsdirektiv 89/391/EF
98/24	Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/24/EF
2006/12	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/12/EF av 5. april 2006
1907/2006	EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF Vedlegg I

16d. Metoder for å evaluere opplysningene i henhold til 1272/2008 Artikkel 9 brukt i klassifiseringen

Beregningen av farene med denne blandingen er gjort som en samveid bedømmelse med hjelp av en ekspertbedømmelse i samsvar med 1272/2008 Vedlegg I, der all tilgjengelig informasjon som kan ha betydning for å fastsette farene med blandingen veies sammen, og i samsvar med 1907/2006 Vedlegg XI.

16e. Lister over relevante R-setninger, faresetninger og sikkerhetssetninger

Fulltekst for risikosestninger under Avsnitt 3

R37/38 Irriterer luftveiene og huden

R41 Fare for alvorlig øyeskade

R43 Kan gi allergi ved hudkontakt

Fulltekst for faresetninger henhold til GHS/CLP under Avsnitt 3

H315 Irriterer huden

H318 Gir alvorlig øyeskade

H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon

H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene

16f. Råd om passende opplæring for ansatte for å beskytte menneskers helse og miljøet

Advarsel for feil bruk

Dette produktet kan forårsake skade ved feil bruk. Framstilleren, distributøren eller leverandøren er ikke ansvarlig for skader som skyldes bruk annet enn som produktet er ment.

Annen relevant informasjon

Etikettinformasjon enlig 1999/45/EG

Faresymbol

R-setninger

R41 Fare for alvorlig øyeskade

R43 Kan gi allergi ved hudkontakt

S-setninger

S22 Unngå innånding av støv.

S24/25 Unngå kontakt med huden og øynene

S26 Får man stoffet i øynene; skyll straks grundig med store mengder vann og kontakt lege.

S36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm

Informasjon om dokumentet

Dette sikkerhetsdatablad er utstedt av programmet KemRisk®, KemRisk Sweden AB, Teknikringen 10, SE-583 30 Linköping, Sverige.